

Bruxelles, 6.12.2017.
COM(2017) 821 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU I EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANC I**

**DALJNJE MJERE ZA DOVRŠETAK EUROPSKE EKONOMSKE I MONETARNE
UNIJE: PLAN**

1. UVOD

Prošlo je gotovo šesnaest godina otkad su kovanice i novčanice eura postale dio našeg svakodnevnog života. Euro danas svakodnevno koristi 340 milijuna Europljana u 19 država članica europodručja te je druga najkorištenija valuta na svijetu. Šezdeset drugih zemalja i područja na svijetu, u kojima živi 175 milijuna ljudi, odlučilo je koristiti euro kao svoju valutu ili je svoju valutu vezalo uz euro.

Financijska i ekonomska kriza koja je Europu pogodila 2008. i čije su posljedice vidljive i danas nije započela u europodručju, ali je razotkrila institucijske nedostatke europodručja. Na neposredne izazove hitno se reagiralo tako što je doneseno nekoliko instrumenata kojima su uvedene nove mjere financijske zaštite, pružena je pomoć državama članicama koje je kriza najviše pogodila te je na razini EU-a poboljšana koordinacija politika. Tim su instrumentima poboljšana fiskalna i financijska pravila radi sprječavanja daljnjeg širenja krize. I mjere monetarne politike Europske središnje banke bile su od ključne važnosti.

Nakon višegodišnjeg usporenog ili beznačajnog gospodarskog rasta, **odlučni naponi poduzeti na svima razinama** počeli su donositi rezultate jer se u Europi sada bilježi stabilan oporavak. Sve države članice ostvaruju gospodarski rast te je već nekoliko godina zaredom prosječni rast gospodarstva EU-a u cjelini ina razini oko 2 %.¹ Gospodarsko raspoloženje u EU-u i europodručju na najvišoj je razini od 2000., dok je nezaposlenost na najnižoj razini od kraja 2008. Potpora građana euru na najvišoj je razini u europodručju od uvođenja novčanica i kovanica eura 2002.² No, kako je aktualna Komisija izjavila pri preuzimanju dužnosti, kriza nije gotova sve dok je nezaposlenost tako visoka jer je u listopadu 2017. u europodručju bilo 14,3 milijuna nezaposlenih.

Potrebno je izvući važne pouke iz razdoblja krize. Relevantni problemi već su jasno utvrđeni u **Izvješću petorice predsjednika iz lipnja 2015.**³ Otada je mnogo toga učinjeno kako bi se ekonomska i monetarna unija „produbila djelovanjem”. Poboľšan je okvir europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika tako što su utvrđene jasnije smjernice za europodručje u cjelini i naglašena je socijalna dimenzija. Ekonomsko upravljanje poboljšalo se osnivanjem Europskog fiskalnog odbora i nacionalnih odbora za produktivnost, dok se osnivanjem Službe za potporu strukturnim reformama unaprijedilo pružanje tehničke pomoći državama članicama. Poduzete su važne mjere za dovršetak bankarske unije⁴ i unije tržišta kapitala⁵, osobito istovremenom provedbom mjera za smanjenje i podjelu rizika u bankarskom sektoru. Radi povećanja odgovornosti na svim razinama, pojačan je dijalog s nacionalnim i europskim političkim dionicima i socijalnim partnerima.

Zahvaljujući svemu navedenom struktura europodručja snažnija je nego ikad, ali to ne znači da je dovršena. U **Dokumentu za razmatranje o produbljenu ekonomske i monetarne unije**⁶ i u Dokumentu za razmatranje o budućnosti financija EU-a⁷, koje je Komisija predstavila u okviru

¹ Europska ekonomska prognoza – jesen 2017., *Institutional Paper* 63.

² Flash Eurobarometer br. 458, 4. prosinca 2017.

³ „Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije”, Izvješće Jean-Claudea Junckera, u bliskoj suradnji s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Marijem Draghijem i Martinom Schulzom, 22. lipnja 2015.

⁴ Vidjeti posebno COM(2017) 592 final, 11. listopada 2017.

⁵ COM(2017) 292 final, 8. lipnja 2017.

⁶ COM(2017) 291, 31. svibnja 2017.

⁷ COM(2017) 358, 28. lipnja 2017.

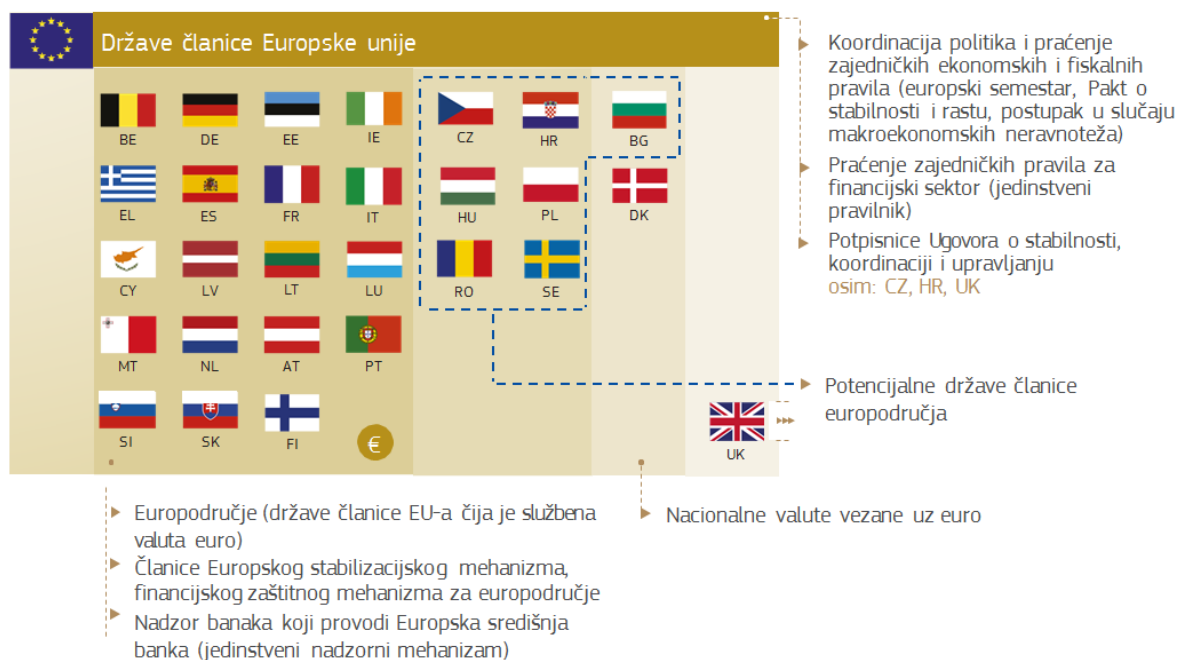
daljnjeg postupanja na temelju **Bijele knjige o budućnosti Europske unije**,⁸ opisuje se postojeće stanje i mogući načini za daljnje djelovanje do 2025.

Europa sada primjetno ponovno dobiva na snazi. I na ekonomskom i političkom planu imamo **moćnost djelovati** i pozitivna kretanja dodatni su nam poticaj za djelovanje. No nema razloga za pretjerano zadovoljstvo. Posao se mora završiti dok je klima za to još povoljna.

U svojem Govoru o stanju Unije održanom 13. rujna 2017.⁹ predsjednik Juncker iznio je svoje stajalište o **ujedinjenijoj, snažnijoj i demokratskijoj Uniji** i naglasio je da je dovršetak europske ekonomske i monetarne unije ključan dio plana koji završava sastankom čelnika u Sibiuu, koji je predsjednik Tusk sazvao za 9. svibnja 2019. na kojem bi trebalo donijeti važne odluke o budućnosti Europe.

To je najavljeno i u **Programu čelnika**,¹⁰ u kojem je predviđeno da se 15. prosinca 2017. održi sastanak na vrhu čelnika EU-a na kojem će se raspravljati o rokovima za donošenje odluka o ekonomskoj i monetarnoj Uniji i bankarskoj Uniji te da se 28. i 29. lipnja 2018. održi poseban sastanak u cilju donošenja konkretnih odluka.

Postojeće stanje europske ekonomske i monetarne unije

Izvor: Europska komisija

Poziv na jedinstvo, učinkovitost i demokratsku odgovornost u Govoru o stanju Unije posebno je važan za dovršetak ekonomske i monetarne unije:

⁸ COM(2017) 2025, 1. ožujka 2017.

⁹ Govor predsjednika Jean-Claudea Junckera o stanju Unije 2017., 13. rujna 2017.

¹⁰ Program čelnika: Zajednička izgradnja naše budućnosti, koji je Europsko vijeće potvrdilo 20. listopada 2017.

- **Jedinstvo:** Euro je jedinstvena valuta EU-a i svi planovi za europodručje trebali bi se odnositi i na one države članice koje bi se u budućnosti trebale pridružiti europodručju i trebalo bi ih izraditi u suradnji s njima. **Sve države članice koje su izvan europodručja**, osim Ujedinjene Kraljevine i Danske, **pravno su se obvezale da će s vremenom uvesti euro.**¹¹ Nadalje, nakon što Ujedinjena Kraljevina izađe iz EU-a, gospodarstva država članica europodručja činit će oko 85 % ukupnog bruto nacionalnog proizvoda EU-a. Politička i ekonomska integracija EU-a, čiji je temelj jedinstveno tržište, znači da su države članice europodručja i države članice izvan europodručja u budućnosti već nerazdvojivo povezane te da je snažno i stabilno europodručje ključno za njegove članice i za EU u cjelini. Zbog toga se u prijedlozima iz ovog paketa uzimaju u obzir potrebe i interesi država članica europodručja i država članica izvan europodručja jer su oni međuovisni elementi ekonomske i monetarne unije.
- **Učinkovitost:** Za snažniju ekonomsku i monetarnu uniju potrebno je **snažnije upravljanje i učinkovitije korištenje dostupnih sredstava**. Postojeći sustav i dalje se odlikuje mnoštvom raznolikih odluka donesenih u cilju suočavanja s nezapamćenom krizom. Katkad je to dovodilo do umnožavanja instrumenata i vrlo sofisticiranih pravila, što je uzrok složenosti i izvor rizika od udvostručenja napora. Veća sinergija, pojednostavnjeni postupci i integracija međuvladinih sporazuma u sklopu **pravnog okvira EU-a** pridonijeli bi boljem upravljanju i postupku odlučivanja. Radi veće učinkovitosti Komisija je u okviru ovog paketa predložila izmjene koje se mogu provesti na temelju postojećih Ugovorā EU-a.
- **Demokratska odgovornost:** Dovršetak ekonomske i monetarne Unije podrazumijeva i veću **političku odgovornost i transparentnost** u postupku odlučivanja na različitim razinama. To znači da postupak donošenja odluka na europskoj razini treba približiti građanima i provoditi u okviru nacionalnih rasprava te da nacionalnim parlamentima i Europskom parlamentu treba dodijeliti dostatne ovlasti za nadzor ekonomskog upravljanja na razini EU-a. To bi trebalo dovesti i do veće odgovornosti za zajedničke odluke i transparentnost njihova donošenja i objavljanja.

Posljednjih su godina iznesena mnoga stajališta o dovršetku ekonomske i monetarne unije. Mišljenja se mogu razlikovati, ali postoji **opći konsenzus** da je potrebno ostvariti daljnji napredak. Toj su raspravi značajno pridonijele rezolucije Europskog parlamenta¹² i važne rasprave unutar Euroskupine.¹³

U ovoj se Komunikaciji navodi sažeti prikaz konteksta i sadržaja inicijativa koje Komisija danas predstavlja te se objašnjava da je taj paket inicijativa dio općeg **plana za produbljenje ekonomske i monetarne unije do 2025.** i navode se rokovi za djelovanje u sljedećih 18 mjeseci.

¹¹ Među državama članicama izvan europodručja Danska i Bugarska vezale su svoju valutu uz euro od njegova uvođenja 1999. Za razliku od Danske, Bugarska ne sudjeluje u tečajnom mehanizmu II.; ali lev je vezan uz euro u okviru monetarnog sustava o tečaju valute.

¹² Vidjeti posebno rezolucije Europskog parlamenta od 16. veljače 2017. o i. proračunskom kapacitetu europodručja ((2015/2344(INI)), ii. mogućim promjenama i prilagodbama aktualnog institucijskog ustroja Europske unije (2014/2248(INI)) i iii. o poboljšanju funkcioniranja Europske unije korištenjem potencijala Ugovora iz Lisabona (2014/2249(INI)).

¹³ Vidjeti posebno informacije o sastanku Euroskupine od 6. studenoga 2017. na temu „Fiskalni kapacitet i fiskalna pravila EMU-a”, sastanku Euroskupine od 9. listopada 2017. na temu „Produbljivanje ekonomske i monetarne unije; uloga europskog stabilizacijskog mehanizma” i sastanku Euroskupine od 10. srpnja 2017. na temu „Produbljivanje ekonomske i monetarne Unije.”

2. INICIJATIVE IZ DANAŠNJEG PAKETA

Kako je najavljeno u Govoru o stanju Unije 2017. i njemu priloženom Pismu namjere, u današnjem paketu predstavljaju se inicijative o poduzimanju daljnjih mjera za dovršetak ekonomske i monetarne unije.

Pregled inicijativa iz današnjeg paketa

Komisija u okviru današnjeg paketa predstavlja sljedeće prijedloge i inicijative:

- *Prijedlog o osnivanju Europskog monetarnog fonda koji će biti uključen u pravni okvir Unije;*
- *Prijedlog o uključivanju sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji u pravni okvir Unije, uzimajući u obzir odgovarajuću fleksibilnost predviđenu Paktom o stabilnosti i rastu koju Komisija uzima u obzir od siječnja 2015.;*
- *Komunikacija Komisije o novim proračunskim instrumentima za stabilno europodručje unutar okvira Unije;*
- *U razdoblju 2018. – 2020., 1. ciljane izmjene Uredbe o zajedničkim odredbama kako bi se mobilizirala sredstva EU-a za potporu nacionalnim reformama i 2. prijedlog o jačanju Programa potpore strukturnim reformama;*
- *Komunikacija o europskom ministru gospodarstva i financija.*

Prijedlog o osnivanju Europskog monetarnog fonda

Prijedlog o osnivanju **Europskog monetarnog fonda** koji bi se uključio u pravni okvir EU-a temelji se na stabilnoj strukturi Europskog stabilizacijskog mehanizma. Već je u Izvješću petorice predsjednika najavljeno osnivanje tog Fonda, što je zatražio i Europski parlament koji je naglasio da Europski monetarni fond treba raspolagati odgovarajućim kapacitetom kreditiranja i zaduživanja te jasno definiranim ovlastima¹⁴.

Europski stabilizacijski mehanizam osnovan je u listopadu 2012. na vrhuncu krize. Pod pritiskom događanja u tom razdoblju osmišljeno je rješenje koje je potvrđeno na međuvladinoj razini. Međutim, već je tada bilo jasno da se ono može provesti u okviru Ugovora EU-a, kako je Komisija primjerice navela u „Nacrtu za snažnu i istinsku ekonomsku i monetarnu uniju”¹⁵.

S vremenom se pokazalo da je Europski stabilizacijski mehanizam ključan za održavanje financijske stabilnosti europodručja jer je njime osigurana dodatna financijska potpora državama članicama europodručja koje su bile u poteškoćama. Nakon što postane Europski monetarni fond, dodatno će se ojačati njegovi **institucijski temelji**, te će pridonijeti razvoju nove sinergije unutar okvira EU-a, prvenstveno u pogledu transparentnosti, pravne revizije i učinkovitosti korištenja financijskih sredstava EU-a, čime će se pružiti bolja potpora državama članicama. EMF će pridonijeti i poboljšanju daljnje suradnje s Komisijom i većoj odgovornosti prema Europskom parlamentu, no time se neće

¹⁴ Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2017. o proračunskom kapacitetu europodručja (2015/2344(INI)).

¹⁵ COM(2012)777 „Nacrt za snažnu i istinsku ekonomsku i monetarnu uniju”, 28. studenoga 2012.

utjecati na odgovornost nacionalnih vlada prema svojim nacionalnim parlamentima i zadržat će se obveze iz postojećeg Europskog stabilizacijskog mehanizma.

Inicijativa je iznesena u obliku prijedloga za uredbu Vijeća za koju je, u skladu s člankom 352. Ugovora o funkcioniranju EU-a, potrebna suglasnost Europskog parlamenta. Na temelju članka 352. dopušteno je uključivanje Europskog stabilizacijskog mehanizma u okvir Unije jer je ta mjera potrebna za **financijsku stabilnost europodručja**¹⁶ i Ugovorima se ne predviđa neka druga pravna osnova na temelju koje bi EU ostvario taj konkretni cilj¹⁷. U stavku 2. tog članka izričito se predviđa uloga nacionalnih parlamenata. Povijesno gledajući, nekoliko važnih odluka kojima su stvoreni uvjeti za uspostavu ekonomske i monetarne unije temeljilo se na odredbama istovrijednima članku 352. Primjerice, odluke o osnivanju Europskog fonda za monetarnu suradnju, utvrđivanju europske valutne jedinice i prvim mehanizmima za platne bilance donesene su u skladu s člankom 235. Ugovora o Europskoj ekonomskoj zajednici, koji je prethodio članku 352.

Prijedlogu je priložen nacrt dokumenta koji bi mogao postao **međuvladin sporazum** na temelju kojeg bi se države članice mogle međusobno dogovoriti o prijenosu sredstava iz Europskog stabilizacijskog mehanizma u Europski monetarni fond. Predviđeno je da Fond bude slijednik ESM-a, da ga zamijeni i naslijedi njegov pravni položaj, uključujući u svim njegovim pravima i obvezama.

Na temelju prijedloga koji je danas predstavljen Europski monetarni fond osnovat će se kao **jedinstveno pravno tijelo u okviru prava Unije**. Bit će slijednik Europskog stabilizacijskog mehanizma te će u osnovi zadržati njegovu postojeću financijsku i institucijsku strukturu. To znači da će se u okviru Europskog monetarnog fonda i dalje pružati potpora za financijsku stabilnost državama članicama kojima je to potrebno, prikupljat će se sredstva izdavanjem instrumenata tržišta kapitala te će se izvršavati transakcije na tržištu novca. Članstvo se neće promijeniti te će i dalje biti moguće sudjelovanje dodatnih država članica nakon što se one pridruže europodručju.

Budući da će Europski monetarni fond postati tijelo Unije, potrebne su određene ciljane prilagodbe postojeće strukture Europskog stabilizacijskog mehanizma, koje su objašnjene u obrazloženju Uredbe. Diskrecijske odluke koje o njima donese Europski monetarni fond morat će **potvrditi Vijeće**¹⁸.

Nadalje, prijedlog koji je danas predstavljen uključuje ograničeni broj novih obilježja.

¹⁶ Potreba za tijelom kao što je Europski stabilizacijski mehanizam kojim se štiti stabilnost europodručja temelji se na činjenicama i članku 136. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju EU-a te na drugoj uvodnoj izjavi iz Ugovora o Europskom stabilizacijskom mehanizmu u kojoj se aktualni ESM opisuje kao „stabilizacijski mehanizam koji će se aktivirati ako je to nužno za zaštitu stabilnosti europodručja u cjelini”.

¹⁷ Sud Europske unije već je razmatrao mogućnost da se na temelju članka 352. osnuje tijelo Unije zaduženo za pružanje financijske pomoći kako bi se osigurala stabilnost europodručja. Vidjeti predmet „Pringle” – presuda od 27. studenoga 2012., predmet C-370/12, EU:C:2012:756, t. 67. U Nacrtu Komisije iz 2012. u bilješci 15. navodi se moguća primjena članka 352.

¹⁸ Time će se osigurati usklađenost s doktrinom Meroni koja se temelji na predmetima H-9/56 i H-10/56 (Meroni protiv Visokog tijela [1957/1958] ECR 133) i odnosi se na to u kojoj mjeri institucije EU-a mogu svoje zadaće delegirati regulatornim agencijama. U kontekst prijedloga iz današnjeg paketa trebalo bi uzeti u obzir da će se postupak na temelju kojeg Vijeće potvrđuje diskrecijske odluke koje donese Vijeće guvernera i Upravno vijeće Europskog monetarnog fonda pojednostavniti jer sastav Vijeća guvernera odražava sastav Euroskupine.

Prvo, u okviru Europskog monetarnog fonda osigurat će se **zajednički zaštitni mehanizam za jedinstveni fond za sanaciju**, što je ključni element drugog stupa bankarske unije, odnosno jedinstvenog sanacijskog mehanizma.¹⁹

Kad je u 2013. donesena odluka o uspostavi jedinstvenog sanacijskog mehanizma, države članice dogovorile su da će uspostaviti **zaštitni mehanizam za jedinstveni fond za sanaciju**. On bi se aktivirao samo u krajnjoj nuždi ako se pokaže da neposredno dostupna sredstva jedinstvenog fonda za sanaciju nisu dovoljna za potrebe kapitala ili likvidnosti. Države članice dogovorile su se i da bi on u srednjoročnom razdoblju trebao biti proračunski neutralan jer bi potencijalnu primjenu zaštitnog mehanizma financirao bankarski sektor europodručja.

Nova pravila EU-a o nadzoru i sanaciji banaka izrađena nakon krize znatno su smanjila vjerojatnost i mogući učinak propasti banaka. Međutim, još uvijek je potreban zajednički fiskalni zaštitni mehanizam kako bi se povećao financijski kapacitet jedinstvenog fonda za sanaciju. Taj bi zaštitni mehanizam potaknuo povjerenje u bankarski sustav jer bi se na njemu temeljila vjerodostojnost mjera koje poduzima Jedinstveni sanacijski odbor. Time bi se zapravo smanjila vjerojatnost aktivacije zaštitnog mehanizma.

Opći je konsenzus da je Europski stabilizacijski mehanizam, odnosno budući Europski monetarni fond, najbolje sredstvo u okviru kojeg se zaštitni mehanizam koristi u obliku kreditne linije ili jamstava odobrenih jedinstvenom fondu za sanaciju. Taj je konsenzus pretočen u prijedlog iz današnjeg paketa u kojem se utvrđuju i odgovarajući postupci odlučivanja kako bi se prema potrebi osigurala brza aktivacija zaštitnog mehanizma. Predlažu se posebni aranžmani kojima se uzimaju u obzir legitimni interesi država članica europodručja koje su se pridružile bankarskoj uniji.

Drugo, kad je riječ o **upravljanju**, prijedlog sadržava mogućnost bržeg odlučivanja u određenim hitnim situacijama. Predlaže se da se i dalje sve bitne odluke s financijskim učinkom (npr. pozivi na upis kapitala) donose jednoglasno. Međutim, predlaže se da se konkretne odluke o dodjeli potpore za stabilnost, isplati sredstava i primjeni zaštitnog mehanizma donose pojačanom kvalificiranom većinom za koju je potrebno 85 % glasova.

Treće, kad je riječ o **upravljanju programima financijske pomoći**, u prijedlogu se predviđa izravnije sudjelovanje EMF-a zajedno s Komisijom.

Četvrto, u prijedlogu se predviđa mogućnost da se u okviru Europskog monetarnog fonda izrade **novi financijski instrumenti**, koji bi s vremenom mogli nadopunjavati ili podupirati druge financijske instrumente i programe EU-a. Ta bi sinergija mogla biti osobito korisna ako Europski monetarni fond bude služio kao potpora mogućoj stabilizacijskoj funkciji u budućnosti.

Zahvaljujući tim promjenama Europski monetarni fond postao bi stabilno tijelo za upravljanje krizom unutar okvira Unije koji bi djelovao u **potpunoj sinergiji s ostalim institucijama EU-a**. Vijeće i Komisija zadržali bi ovlasti i odgovornosti za ekonomski i fiskalni nadzor i koordinaciju politika kako je utvrđeno u Ugovorima EU-a.

¹⁹ Uredba (EU) br. 806/2014. Jedinstveni sanacijski odbor sanacijsko je tijelo za velike i sistemske banke europodručja koji je operativan od siječnja 2016. Jedinstveni fond za sanaciju financira se doprinosima bankarskog sektora europodručja. Može se koristiti za financiranje troškova sanacije ako su ispunjeni svi uvjeti iz regulatornog okvira, među ostalim primjena instrumenta bail-in na 8 % ukupnih obveza dotične banke.

Trebalo bi poboljšati i **praktičnu suradnju** kako bi se bolje odgovorilo na potrebe država članica, surađivalo sa sudionicima na tržištu i spriječilo udvostručavanje aktivnosti. Daljnja suradnja mogla bi se provoditi uzimajući u obzir daljnji napredak koji se ostvari u jačanju europske i monetarne unije.

Prijedlog o uključivanju sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji u pravni okvir Unije, uzimajući u obzir odgovarajuću fleksibilnost predviđenu Paktom o stabilnosti i rastu koju Komisija uzima u obzir od siječnja 2015.

Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj Uniji međuvladin je ugovor koji je potpisalo 25 država članica EU-a²⁰ i koji nadopunjuje fiskalni okvir EU-a, uključujući Pakt o stabilnosti i rastu.

Prijedlog koji je danas predstavljen temelji se na primjeni članka 16. u skladu s kojim su se sve ugovorne stranke pravno obvezale uključiti sadržaj tog Ugovora u pravo Unije u roku od pet godina od njegova stupanja na snagu, odnosno 1. siječnja 2018²¹. Važno je napomenuti da su tijekom pregovora o Ugovoru Europski parlament i Komisija inzistirali da se on u utvrđenom roku uključi u pravo Unije, što su države članice prihvatile u članku 16.

Kao i u slučaju Europskog stabilizacijskog mehanizma, odluka o donošenju Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj Uniji u obliku međuvladinog ugovora iz 2012. mora se razmotriti u kontekstu tadašnjih okolnosti. Međutim, obveza koja proizlazi iz članka 16. i činjenica da su mnogi njegovi elementi već uključeni u pravo EU-a na temelju zakonodavstva koje je naknadno doneseno (poznato pod nazivom „paket od dvije mjere”) pokazuju da je od samog početka postojala namjera da se pronađu rješenja na razini Unije. Uključivanje sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj Uniji u pravo EU-a zatražio je u više navrata i Europski parlament²² ustvrdivši da se upravljanje istinskom ekonomskom i monetarnom unijom mora uključiti u institucijski okvir Unije da bi ono bilo uistinu legitimno i demokratsko.

Inicijativa iz današnjeg paketa predstavljena je u obliku prijedloga za direktivu Vijeća za koju je, u skladu s člankom 126. stavkom 14. podstavkom 2. Ugovora o funkcioniranju EU-a, potrebno savjetovanje s Europskim parlamentom. Riječ je o jedinoj dostupnoj pravnoj osnovi iz Ugovora. Komisija će tijekom postupka uzeti u obzir stajališta Europskog parlamenta. Ovaj se prijedlog odnosi na sve države članice europodručja i uključuje odredbe o sudjelovanju država članica izvan europodručja.

Prijedlog direktive temelji se na **članku 3. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj Uniji**, koji je dio takozvanog **fiskalnog ugovora**. Tim se člankom propisuje obveza primjene pravila o uravnoteženom proračunu u strukturnom smislu uz korektivni

²⁰ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Njemačka, Danska, Estonija, Španjolska, Francuska, Grčka, Mađarska, Italija, Irska, Litva, Luksemburg, Latvija, Malta, Nizozemska, Portugal, Poljska, Rumunjska, Švedska, Finska, Slovenija i Slovačka.

²¹ U članku 16. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji navodi se sljedeće: *u roku od najviše pet godina od stupanja na snagu ovog Ugovora, na temelju ocjene iskustva u njegovoj provedbi, poduzimaju se potrebni koraci, u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, u cilju uključivanja sadržaja tog Ugovora u pravni okvir Europske unije.*

²² Rezolucija Europskog parlamenta od 12. prosinca 2013. o ustavnim problemima višerazinskog upravljanja u Europskoj uniji (P7_TA(2013)0598) i Rezolucija od 24. lipnja 2015. o reviziji okvira gospodarskog upravljanja: pregled stanja i izazovi (P8_TA(2015)0238).

mehanizam u slučaju značajnog odstupanja. Komisija je početkom ove godine²³ izvijestila da su odredbe iz ovog članka već prenesene u nacionalna zakonodavstva.

Uključivanjem fiskalnog ugovora u pravo Unije **pojednostavnit će se pravni okvir** i omogućit će se **kontinuirano i bolje praćenje** unutar općeg okvira gospodarskog upravljanja u EU-u. Konkretno, time će se nadopuniti i poboljšati postojeći fiskalni okviri kojima je cilj konvergencija prema prihvatljivim razinama javnog duga. Istovremeno se u prijedlogu uzima u obzir i odgovarajuća fleksibilnost predviđena Paktom o stabilnosti i rastu koju Komisija uzima u obzir od siječnja 2015.²⁴ Odredbe su stoga u potpunosti u skladu s postojećim pravilima definiranim u primarnom i sekundarnom zakonodavstvu.

U prijedlogu se naglašava vrijednost međuparlamentarnih sastanaka koje Europski parlament održava na godišnjoj razini kao i njihova daljnjeg održavanja i sustava glasovanja među ugovornim strankama navedenima u Ugovoru o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.

Komunikacija o novim proračunskim instrumentima za stabilno europodručje unutar okvira EU-a

U svojem Govoru o stanju Unije predsjednik Juncker naglasio je da nam nisu potrebne paralelne strukture: *Ne trebamo proračun za europodručje, već jaku proračunsku liniju za europodručje u okviru proračuna EU-a.* U **Dokumentu za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije** i u **Dokumentu za razmatranje o budućnosti financija EU-a** opisani su općenito glavni izazovi modernizacije javnih financija EU-a te izazovi konkretnih potreba europodručja. U dotičnoj Komunikaciji navodi se ideja o uspostavi određenih proračunskih funkcija koje su ključne za europodručje i EU u cjelini u okviru postojećih i budućih javnih financija EU-a.

U njoj se navode primjeri mogućih ostvarenja napretka unutar postojećeg financijskog okvira EU-a te se iznosi nekoliko ideja i opcija, od kojih su neke osnova za **buduće prijedloge za višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.**

U toj Komunikaciji analiziraju se četiri konkretne funkcije koje su neophodne za produbljenje ekonomske i monetarne unije. Za svaku od tih funkcija predlažu se sljedeći konkretni koraci:

- **potpora za strukturne reforme u okviru:** 1) instrumenta za provedbu reformi za potpori provedbi paketa obveza za reforme koje su usuglasile države članice i 2) tehničke pomoći na zahtjev države članice;
- **poseban instrument za konvergenciju za države članice koje su u postupku pridruživanja europodručju;**
- **zaštitni mehanizam za bankarsku uniju,** u okviru Europskog stabilizacijskog mehanizma / Europskog monetarnog fonda, kako je prethodno objašnjeno;
- **funkcija stabilizacije,** u okviru koje bi se povezala razna sredstva i financijski instrumenti na razini EU-a i europodručja, koja bi se koristila u slučaju velikih asimetričnih šokova.

²³ COM(2017) 1201 final, 22. veljače 2017.

²⁴ COM(2015) 12, 13. siječnja 2015.

Komisija namjerava u razdoblju 2018. – 2020. razraditi neke od tih ideja te ih testirati u praksi u cilju potpore strukturnim reformama i izgradnji kapaciteta. U tu svrhu zajedno s ovim paketom predstavljene su sljedeće inicijative:

- **prijedlog o izmjeni Uredbe o zajedničkim odredbama**, kako je prethodno objašnjeno, u cilju uvođenja novih mogućnosti primjene pričuve za ostvarenje postignuća koja je uključena u postojeće europske strukturne i investicijske fondove.
- **prijedlog o jačanju Programa potpore strukturnim reformama**, kako je prethodno objašnjeno, u cilju unapređenja tehničke pomoći dostupne svim državama članicama i uspostave posebnog postupka za pružanje potpore državama članicama izvan europodručja u njihovu procesu konvergencije.

Ostali prijedlozi koji se navode u ovom dijelu predstaviti će se u kontekstu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020. za koji će detaljni prijedlozi biti predstavljeni u svibnju 2018. Komisija će u potpunosti uzeti u obzir povratne informacije koje dotad primi.

Ciljane izmjene Uredbe o zajedničkim odredbama

Kako bi pripremila novi instrument za provedbu reformi koji je prethodno objašnjen, Komisija predlaže da se u razdoblju 2018. – 2020. novi instrument proračunske potpore testira u pilot-fazi. Ta je inicijativa iznesena u obliku prijedloga o ciljanim izmjenama Uredbe o zajedničkim odredbama²⁵. Cilj je da se državama članicama omogući veća fleksibilnost u primjeni **pričuve za ostvarenje postignuća iz europskih strukturnih i investicijskih fondova**. Svaka će država članica moći pojedinačno odlučiti namjerava li dijelove svoje pričuve za ostvarenje postignuća namijeniti novom sustavu.

Cilj je tog instrumenta osigurati potporu provedbi nacionalnih reformi, koje će se utvrditi u kontekstu europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika i uključiti u nacionalne programe reformi koje predstavljaju države članice. Nakon što se utvrde obveze države članice za provedbu reformi s jasnim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima, Komisija će pratiti i ocijeniti njihovu provedbu prije nego što isplati potporu.

U ovom se prijedlogu ne mijenja ukupan iznos rashoda za europske strukturne i investicijske fondove iz postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira. Prijedlozi za razdoblje nakon 2020. temeljit će se na iskustvu stečenom u provedbi te inicijative.

Prijedlog o jačanju Programa potpore strukturnim reformama

Na temelju Izvješća petorice predsjednika Komisija je krajem 2015. osnovala **Službu za potporu strukturnim reformama**. Cilj je te Službe pružiti tehničku potporu državama članicama kako bi im se pomoglo da izrade i provedu konkretne reforme ili ojačaju svoje ukupne kapacitete za provedbu reformi. Pokazalo se da je program osobito uspješan kad je riječ o pružanju pomoći državama članicama za izradu reformi za modernizaciju javne uprave i poslovnog okruženja. No postalo je jasno

²⁵ Uredba (EU) br. 1303/2013 o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320–469.).

da je potražnja za tom vrstom tehničke pomoći znatno veća od financijskih sredstava koja su prvotno osigurana u okviru **Programa potpore strukturnim reformama**²⁶.

Predsjednik Juncker izjavio je u svojem govoru o stanju Unije da je istovremeno jasno da je potrebno razmišljati o budućnosti i pružiti potporu državama članicama izvan europodručja kako bi mu se mogle pridružiti kad to budu željele. Za napredak Unije te osobito za nesmetano funkcioniranje jedinstvene valute ključno je ostvariti konvergenciju i uspostaviti stabilne ekonomske strukture, što je jedna od pouka izvučenih iz krize.

Pružanje posebne tehničke potpore državama članicama izvan europodručja može biti korisno za ostvarivanje stvarne konvergencije. To osobito vrijedi za sljedeća područja: upravljanje javnim financijama, javna uprava, financijski sektor, tržište rada i tržište proizvoda.

Upravo zbog tih dvaju navedenih razloga Komisija danas predstavlja prijedlog **izmjene Uredbe o Programu potpore strukturnim reformama**²⁷. Cilj je Komisije da se do 2020. udvostruče financijska sredstva namijenjena aktivnostima pružanja tehničke potpore, koja bi u razdoblju 2017. – 2020. iznosila 300 milijuna EUR. Prijedlozi za razdoblje nakon 2020. temeljit će se na stečenom iskustvu.

Komunikacija o europskom ministru gospodarstva i financija

U svojem govoru o stanju Unije predsjednik Juncker podržao je ideju o uspostavi funkcije **europskog ministra gospodarstva i financija**. U skladu s načelom da je funkcionalnost najvažnija, ministar će imati ključnu ulogu u poboljšanju usklađenosti, učinkovitosti, transparentnosti i demokratske odgovornosti za gospodarsko upravljanje u EU-u. Važno je naglasiti da već na temelju važećih Ugovora postoji mogućnost spajanja funkcije nadležnog povjerenika, koji može biti i potpredsjednik Komisije, s funkcijom predsjednika Euroskupine²⁸.

Postojeća struktura ekonomske i monetarne unije u svojoj je biti složena. Razna tijela izvršavaju svoje nadležnosti, funkcije i instrumente unutar raznih pravnih okvira koji se često preklapaju. To nije dovoljno prihvatljivo građanima EU-a i donositeljima odluka jer se time ograničava definiranje i promicanje zajedničkih ekonomskih interesa EU-a te osobito europodručja. Posljednjih je godina to sve izraženije jer je euro postao vodeća međunarodna valuta i jer su poboljšane neke dimenzije ekonomske i monetarne unije. Zbog toga je Komisija ojačala svoje interne koordinacijske kapacitete tako što je svojim potpredsjednicima dodijelila nove horizontalne uloge za koordinaciju nekoliko ekonomskih i financijskih portfelja te portfelja socijalne politike.

U ovoj se Komunikaciji navodi buduća perspektiva te način uključivanja određenih postojećih funkcija u dužnosti europskog ministra kako bi se zaštitili opći interesi gospodarstva EU-a i gospodarstva europodručja, poboljšala koordinacija politika i na svim razinama provodila bolja kombinacija politika.

²⁶ Program potpore strukturnim reformama uspostavljen je u svibnju 2017. u cilju pružanja financijske potpore aktivnostima Službe za potporu strukturnim reformama.

²⁷ Uredba (EU) br. 2017/825 o uspostavi Programa potpore strukturnim reformama za razdoblje od 2017. do 2020. i o izmjeni uredbi (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 1305/2013 (SL L 19.5.2017., str. 129.).

²⁸ U članku 2. Protokola br. 14 o Euroskupini, priloženom Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, utvrđuju se pravila o odabiru predsjednika Euroskupine. Ne postoji nepodudarnost između te uloge i uloge člana Komisije.

Europski ministar nadzirao bi primjenu proračunskih instrumenata EU-a i europodručja i u najvećoj mogućoj mjeri nastojao iskoristiti njihov učinak za potporu zajedničkim prioritetima.

Opisuje se i potencijalno institucijsko okruženje u kojem bi ministar djelovao. Ministar bi poboljšao europsku dimenziju odlučivanja o ekonomskim politikama i osigurao veći parlamentarni nadzor na razini EU-a, ne dovodeći u pitanje nacionalne nadležnosti. Kombiniranjem postojećih funkcija i stručnog znanja dostupnog na razini EU-a ministar bi pridonio učinkovitijem okviru upravljanja, čime bi se izvršavanje nacionalnih nadležnosti nadopunilo i olakšalo, uključujući i u njihovoj interakciji na razini EU-a.

Ta bi se funkcije mogla postupno uvoditi. Funkcija ministra kao potpredsjednika Komisije mogla bi se uspostaviti u okviru **imenovanja sljedeće Komisije u studenome 2019.** Da bi ministar mogao predsjedati Euroskupinom, članovi Euroskupine mogli bi se neformalno dogovoriti da ga imenuju predsjednikom na **dva uzastopna mandata**, čime bi se njegov mandat preklapao s njegovim mandatom u Komisiji.

3. PLAN ZA PRODUBLJENJE EKONOMSKE I MONETARNE POLITIKE

Da bi se opća načela provodila u praksi, potrebno je odlučno odrediti smjer i tijek djelovanja. Na temelju Izvješća petorice predsjednika u Dokumentu za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije navodi se plan za dovršetak ekonomske i monetarne unije do 2025., koji je i dalje relevantan.

Današnji paket dio je tog općeg plana te se njime nadopunjuju već poduzete mjere i one koje će tek uslijediti. Općenito, potrebno je ostvariti napredak u četiri komplementarna područja: **1) financijska unija, 2) fiskalna unija, 3) ekonomska unija i 4) demokratska odgovornost i bolje upravljanje.**

Da bi se poduzeli prvi koraci, važno je odrediti smjer i predvidjeti buduće mjere. Kako bi se strukturirao budući rad, u ovoj se Komunikaciji navode inicijative koje u sljedećih 18 mjeseci suzakonodavac EU-a treba razmotriti i dogovoriti. U dodatku se navodi plan, dok se u nastavku ovog teksta opisuju glavni elementi i mogući plan do 2025.

Financijska unija

Uspostavom bankarske unije i unije tržišta kapitala znatno su smanjeni preostali rizici u financijskom sektoru EU-a, izmijenjene su njegove temeljne značajke te se pridonijelo njegovoj stabilnosti i otpornosti. No potrebno je što prije odraditi preostali dio posla.

Komunikacija Komisije o dovršetku bankarske unije, objavljena u listopadu 2017.,²⁹ sadržava pragmatičan plan za brzo postizanje dogovora o neriješenim pitanjima, koji se navodi i u dodatku. U prvom redu to podrazumijeva ostvarenje cilja **smanjenja rizika** kako bi se dodatno povećala otpornost banaka EU-a. Potrebno je u **2018. postići dogovor** o nizu inicijativa o kojima trenutačno pregovaraju Europski parlament i Vijeće, prije svega o Komisijinu paketu bankarskih mjera iz

²⁹ COM(2017) 592 final, 11. listopada 2017.

studenoga 2016.³⁰ te o prijedlogu o nesolventnosti i restrukturiranju poduzeća. Potrebno je ostvariti odlučan napredak i u kontekstu kontinuiranih aktivnosti na nacionalnoj i europskoj razini koje se odnose na **loše kredite**, koji su i dalje problem u nekim dijelovima bankarskog sektora.³¹ Istodobno bi suzakonodavci do **kraja 2018.** trebali usuglasiti prijedlog o **Europskom sustavu osiguranja depozita**³². Prijedlog o zajedničkom **zaštitnom mehanizmu za jedinstveni fond za sanaciju** trebao bi se usuglasiti na političkoj razini do **polovine 2018.** kako bi on do **2019.** bio operativan.

Istovremeno bi svi dionici, odnosno institucije EU-a, države članice, nadzorna tijela i tržišni subjekti u cijeloj Europi, trebali uložiti veće napore kako bi se dovršila **unija tržišta kapitala** tako da duboka i dobro integrirana tržišta kapitala mogu amortizirati šokove te biti učinkoviti kanali za podjelu rizika s privatnim sektorima te istovremeno omogućiti bolji pristup financiranju osobito za novoosnovana i druga poduzeća.

Komisija podržava Europski odbor za sistemske rizike u njegovu aktualnom radu na razvoju **europskih vrijednosnih papira osiguranih državnim obveznicama** te će u **proljeće 2018.** predstaviti okvir za uvođenje tih vrijednosnih papira.

Fiskalna unija

U kontekstu europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika Komisija će i dalje raditi na nacionalnoj provedbi **odgovorne fiskalne politike** tako što će podupirati uspostavu dobrih fiskalnih okvira te pažnju usredotočiti na razine duga.

U okviru smjernica politike i dalje će se uzimati u obzir ono što je za određenu državu članicu i europodručje u cjelini razborito u gospodarskom i proračunskom smislu u određenoj fazi gospodarskog ciklusa. Komisija će i dalje primjenjivati pravila iz Pakta o stabilnosti i rastu tako što će primjenjivati odredbu o fleksibilnosti kojom se podupiru reforme i ulaganja te naglašavati **prioritete europodručja u cjelini**, prije svega u pogledu općeg smjera fiskalne politike u skladu s Preporukom o ekonomskoj politici za europodručje³³.

Osim prethodno objašnjenih aspekata, **višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.** bit će ključna mogućnost za modernizaciju javnih financija EU-a i razvoj nove sinergije kako bi se poduprli napori u pogledu reformi i ulaganja i ublažili veliki asimetrični šokovi. Komisija namjerava u **svibnju 2018.** u okviru prijedloga za **višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.** izraditi prijedlog o uspostavi **funkcije stabilizacije** koja bi s vremenom trebala biti u potpunosti operativna.

Nadalje, osobito je u razdoblju krize bilo potrebno uzimati u obzir raznolike ekonomske okolnosti, zbog čega su s vremenom na razini EU-a izrađena sofisticiranija, ali i složenija fiskalna pravila. Ta su pravila katkad smetnja odgovornosti za reforme i stvarnoj provedbi na nacionalnoj razini. Jača ekonomska, fiskalna i financijska integracija i tržišna disciplina trebali bi biti osnova za **preispitivanje fiskalnih pravila EU-a** u dugoročnom razdoblju u cilju njihova bitnog pojednostavnjenja do 2025.

³⁰ Komisijini prijedlozi od 23. studenoga 2016. o izmjeni sljedećih akata: Uredbe br. 575/2013, Direktive 2013/36/EU, Direktive 2014/59/EU i Provedbene uredbe Vijeća 2015/81 od 19. prosinca 2014.

³¹ Vidjeti primjerice zaključke ECOFIN-a o lošim kreditima u bankovnom sektoru (doc. 9854/17).

³² COM(2015) 586 final, 24. studenoga 2015.

³³ Vidjeti primjerice COM(2016) 726 final, 16. studenoga 2016. i COM(2017) 770 final, 22. studenoga 2017.

Ekonomska unija

Konvergencija i integracija temelj su ekonomske unije. Da bi ostvarile održiv napredak, države članice trebaju ustrajati na reformama potrebnima za modernizaciju svojih gospodarstava, povećanje njihove otpornosti na moguće šokove i poboljšanje izgleda za rast. Prioriteti reformi razmatraju se i prate na godišnjoj razini u kontekstu **europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika**.

Okvir Unije trebao bi i u budućnosti **podupirati provedbu reformi u cilju postizanja stvarne konvergencije** u cijelom EU-u, uključujući u europodručju i državama članicama koje su u postupku pridruživanja europodručju. Kako je prethodno objašnjeno, Komisija će prvo početi provoditi pilot-mjere za razdoblje 2018. – 2020. te će **u svibnju 2018. u kontekstu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020.** predstaviti konkretne prijedloge kojima se podupiru usuglašene reforme i koji bi se trebali dogovoriti prije sljedećih izbora za Europski parlament.

Nadalje, Europski parlament i Vijeće trebat će u 2018. donijeti prijedlog o **jačanju proračuna Programa potpore strukturnim reformama za sljedeće dvije godine**. Među ostalim zadaćama, uspostaviti će se poseban postupak za pružanje pomoći prilagođene državama članicama koje namjeravaju uvesti euro u određenom razdoblju. Komisija namjerava predložiti **daljnju primjenu Programa potpore strukturnim reformama** za razdoblje nakon 2020., što će uključivati **poseban instrument za konvergenciju** za države članice izvan europodručja.

Naposlijetku, za ostvarivanje konvergencije važno je daljnje poboljšanje **koordinacije nacionalnih ekonomskih politika**. U okviru godišnjeg procesa koordinacije politika i dalje će se na reforme koje su započele nacionalne vlade primjenjivati **višegodišnji pristup**. Pritom će biti važno u svim aktivnostima uzeti u obzir snažnu socijalnu dimenziju. Načela i prava iz **europskog stupa socijalnih prava**, koji je 17. studenoga 2017. proglašen u Göteborgu, pružat će smjernice za ponovnu uspostavu konvergencije prema boljim uvjetima rada i života³⁴. Nadalje, trebalo bi u sljedećih 18 mjeseci pojačati postojeće aktivnosti u Vijeću i Euroskupini u pogledu **vrednovanja politika u skladu s referentnim vrijednostima** i utvrđivanju **standarda konvergencije**.

Demokratska odgovornost i bolje upravljanje

Kako je prethodno objašnjeno, **uključivanje Europskog stabilizacijskog mehanizma i Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u pravni okvir Unije do polovine 2019.** pridonijet će poboljšanju institucijske učinkovitosti, transparentnosti i odgovornosti.

Europskom parlamentu i nacionalnim parlamentima trebalo bi dodijeliti dostatne ovlasti nadzora. Komisija je posljednjih godina uspostavila učinkovit i redovit **dijalog s Europskim parlamentom** o pitanjima ekonomske politike EU-a i europodručja. Kad je riječ o prijedlozima iz današnjeg paketa, te dvije institucije mogle bi te prakse formalizirati do kraja **2018.**

Nadalje, uspostava funkcije **europskog ministra gospodarstva i financija** mogla bi se razmotriti u okviru imenovanja sljedeće Komisije u **studenome 2019.**, dok bi Euroskupina tog ministra imenovala

³⁴ Zajedno sa stupom socijalnih prava uspostavljen je i pregled socijalnih pokazatelja koji će se uključiti u Europski semestar 2018. i bit će referentni okvir za praćenje rezultata u području zapošljavanja i socijalnih pitanja.

svojim predsjednikom za dva uzastopna mandata. Istovremeno bi bolja unutarnja koordinacija pitanja o ekonomskoj i monetarnoj Uniji trebala biti popraćena **većim stupnjem jedinstvenog vanjskog zastupanja europodručja**, što je Komisija predložila 2015.³⁵

4. ZAKLJUČCI

Paket koji je danas predstavljen sadržava važne daljnje mjere za produbljenje europske ekonomske i monetarne unije, što je i ključan element plana za **ujedinjeniju, snažniju i demokratskiju Uniju**. U skladu s Programom čelnikâ, konkretne odluke očekuju se sljedećih mjeseci. Komisija smatra da bi se plan trebao usuglasiti te uključivati provedbu sljedećih mjera u sljedećih 18 mjeseci:

Do polovine 2018.:

- donošenje **pravnih akata** potrebnih za **dovršetak bankarske unije**, uključujući **paket o smanjenju rizika** iz studenoga 2016. kako bi se povećala otpornost banaka EU-a. Istovremeno je potrebno nastaviti pripremati prijedloge koji se odnose na uniju tržišta kapitala,
- dogovor o **zajedničkom zaštitnom mehanizmu za jedinstveni fond za sanaciju** kako bi on do 2019. bio operativan,
- donošenje prijedloga o izmjeni kako bi se do 2020. udvostručile aktivnosti iz **Programa potpore strukturnim reformama**,
- donošenje ciljanih izmjena **Uredbe o zajedničkim odredbama** za potporu provedbi nacionalnih reformi.

Do kraja 2018.:

- donošenje prijedloga o **Europskom sustavu osiguranja depozita**,
- formalizacija **prakse održavanja dijaloga između Europskog parlamenta i Komisije**.

Do polovine 2019.:

- donošenje prijedloga o 1. **osnivanju Europskog monetarnog fonda**, 2. **uključivanju Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji u pravo Unije** i 3. **uspostavi jedinstvenog zastupanja europodručja u Međunarodnom monetarnom fondu**,
- zajednički dogovor o ulozi **europskog ministra gospodarstva i financija** u kontekstu sljedeće Komisije, dok bi Euroskupina tog ministra trebala imenovati svojim predsjednikom za dva uzastopna mandata,
- dovršetak rasprave o prijedlozima u postupku u cilju **boljeg funkcioniranja europodručja** i njihovo donošenje u kontekstu **sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira**: 1. **prijedlozi o potpori za strukturne reforme**, 2. **poseban instrument za konvergenciju za države članice izvan europodručja**, (3) **i funkcija stabilizacije**,

³⁵ COM(2015) 603 final, 21. listopada 2015.

- donošenje svih zakonodavnih inicijativa u postupku koje se odnose na **uniju tržišta kapitala**, uključujući reviziju akata o europskim nadzornim tijelima, sve izmjene Uredbe o infrastrukturi europskog tržišta i razvoj paneuropskog mirovinskog proizvoda.

Dok se bude djelovalo u svim ovim područjima, bit će važno imati jasan smjer djelovanja za razdoblje 2019. – 2024. u cilju **produbljenja europske ekonomske i monetarne Unije do 2025.** Plan prikazan u dodatku 1. sadržava glavne mjere koje bi trebalo poduzeti nakon 2019., što proizlazi iz Dokumenta za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije. Te bi mjere trebale biti element zajedničkog dogovora koji bi se trebao postići do polovine 2018.

Dodatak 1.: Plan za produbljenje europske ekonomske i monetarne unije

U 2018.	
FINANCIJSKA UNIJA	EKONOMSKA I FISKALNA UNIJA
BANKARSKA UNIJA I UNIJA TRŽIŠTA KAPITALA ✓ donošenje svih preostalih prijedloga o bankarskoj uniji, uključujući prijedlog o smanjenju rizika, Europskom sustavu osiguranja depozita i zajedničkom zaštitnom mehanizmu za jedinstveni fond za sanaciju ✓ prijedlog Komisije o okviru kojim se omogućuje razvoj europskih vrijednosnih papira osiguranih državnim obveznicama na temelju rada Europskog	VIŠEGODIŠNJI FINANCIJSKI OKVIR EU-a (VFO) ✓ donošenje prijedloga o jačanju Programa potpore strukturnim reformama ✓ donošenje ciljanih izmjena Uredbe o zajedničkim odredbama ✓ prijedlozi Komisije za višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.
DEMOKRATSKA ODGOVORNOST I BOLJE UPRAVLJANJE	
EUROPSKI MONETARNI FOND ✓ rasprava o zakonodavnom prijedlogu EUROPSKI MINISTAR GOSPODARSTVA I FINANCIJA ✓ rasprava na političkoj razini VANJSKO ZASTUPANJE EUROPODRUČJA ✓ rasprava o zakonodavnom prijedlogu	UKLJUČIVANJE FISKALNOG UGOVORA U PRAVO EU-a ✓ rasprava o zakonodavnom prijedlogu DIJALOG IZMEĐU INSTITUCIJA EU-a ✓ formaliziranje praksi između Europskog Parlamenta i Komisije
Do polovine 2019.	
FINANCIJSKA UNIJA	EKONOMSKA I FISKALNA UNIJA
BANKARSKA UNIJA I UNIJA TRŽIŠTA KAPITALA ✓ potpuno operativan zaštitni mehanizam za jedinstveni fond za sanaciju ✓ provedba Europskog sustava osiguranja depozita ✓ donošenje svih zakonodavnih inicijativa u postupku koje se odnose na uniju tržišta kapitala	VIŠEGODIŠNJI FINANCIJSKI OKVIR EU-a (VFO) ✓ donošenje prijedloga o potpori strukturnim reformama za razdoblje nakon 2020. ✓ donošenje prijedloga o posebnom instrumentu za konvergenciju za države članice izvan europodručja za razdoblje nakon 2020. ✓ donošenje prijedloga o funkciji stabilizacije za razdoblje nakon 2020.
DEMOKRATSKA ODGOVORNOST I BOLJE UPRAVLJANJE	
EUROPSKI MONETARNI FOND ✓ donošenje zakonodavnog prijedloga EUROPSKI MINISTAR GOSPODARSTVA I FINANCIJA ✓ zajednički dogovor	VANJSKO ZASTUPANJE EUROPODRUČJA ✓ donošenje zakonodavnog prijedloga UKLJUČIVANJE FISKALNOG UGOVORA U PRAVO EU-a ✓ donošenje zakonodavnog prijedloga
Moguće daljnje mjere: kraj 2019. –2025.*	
FINANCIJSKA UNIJA	EKONOMSKA I FISKALNA UNIJA
✓ kontinuirana provedba inicijativa koje se odnose na uniju tržišta kapitala ✓ mjere za izdavanje europske sigurne imovine ✓ izmjene regulatornog tretmana izloženosti državnog duga	✓ provedba novog višegodišnjeg financijskog okvira ✓ potpuno operativna funkcija stabilizacije ✓ pojednostavnjivanje pravila iz Pakta o stabilnosti i rastu
DEMOKRATSKA ODGOVORNOST I BOLJE UPRAVLJANJE	
✓ potpuno operativna funkcija europskog ministra gospodarstva i financija koji je predsjednik Euroskupine i potpredsjednik Komisije	✓ potpuno operativan Europski monetarni fond ✓ uspostava riznice europodručja

* Za više pojedinosti vidjeti Dokument za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije od 31. svibnja 2017.

Izvor: Europska komisija

Dodatak 2.: Plan za dovršetak bankarske unije do 2018. – sažetak iz Komunikacije Komisije od 11. listopada 2017

2017.

- ✓ Dogovor suzakonodavaca o prvim elementima uključenima u **paket bankarskih mjera iz studenoga 2016.** (Međunarodnom standardu financijskog izvještavanja br. 9, odnosno MSFI-ju 9, hijerarhiji vjerovnika i velikoj izloženosti duga denominiranog u stranoj valuti) i znatan napredak u pogledu preostalog dijela paketa.
- ✓ Komisijino pojašnjenje postojećih nadzornih ovlasti za rješavanje problema rizika povezanih s **lošim kreditima** u okviru Izvješća o preispitivanju jedinstvenog nadzornog mehanizma.
- ✓ Zakonodavni prijedlog Komisije o preispitivanju investicijskih društava.

2018.

- ✓ Europski parlament zauzima stajalište, Vijeće donosi opći pristup (četvrto tromjesečje 2017. / prvo tromjesečje 2018.) i suzakonodavci donose (drugo tromjesečje 2018.) **paket bankarskih mjera iz studenoga 2016.**
- ✓ Europski parlament zauzima stajalište, Vijeće donosi opći pristup (drugo tromjesečje 2018.) i suzakonodavci donose (četvrto tromjesečje 2018.) prijedlog o **Europskom sustavu osiguranja depozita.**
- ✓ Dogovor o **zajedničkom zaštitnom mehanizmu za jedinstveni fond za sanaciju** (2018.).
- ✓ Zakonodavni prijedlozi Komisije o mjerama za rješavanje problema **loših kredita** (proljeće 2018., zakonodavci ih trebaju donijeti najkasnije početkom 2019.),
- ✓ Okvir kojim se omogućuje razvoj **vrijednosnih papira osiguranih državnim obveznicama** (početak 2018.).

Proljeće 2019.

- ✓ Trebalo bi donijeti sve predviđene mjere za **smanjenje i podjelu rizika** te započeti njihovu provedbu.

Izvor: Europska komisija